

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Csermely Tibor ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Meskó Ferenc ügyvéd által képviselt alperes ellen vadkár megállapítása iránt a Vásárosnaményi Városi Bíróságon 5.P.20.016/2010. szám alatt folyamatban volt és a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság 2.Pf.21.601/2010/4. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen az alperes által előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

i t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezését hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperes részére 100.000 (Egyszázezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

I n d o k o l á s :

Az alperes a tulajdonában álló 1/A., 2/A., 2/B., 2/C., 3/A., 3/B., 4/A., 4/B., 4/D., és 4/G. megnevezésű erdőrészeken az alperes 1997-től kezdődően kocsányos tölgyet telepített. A területen a felek villanypásztoros kerítést létesítettek, amelynek csak éjszakánként és a felső drótjaiban volt áram. A területen 2007. február 28-áig a felperes volt a vadászatra jogosult. Az alperes 2006. októberéig a felperes alkalmazásában állt, megállapodásuk alapján a területen vadgazdálkodási szolgáltatást végzett, valamint a kerítést is ellenőrizte, karbantartotta. Az alperes munkaviszonyának megszűnését követően a felek viszonya megromlott. Az erdőrészen 2006. év őszétől kezdődően folyamatosan vadkár keletkezett, amelyet az alperes 2007. február 27-én jelzett a felperesnek és a jegyzőnek. A jegyző által kirendelt szakértő a 2007. március 28-án megtartott helyszíni szemlén a kárt felmérte és azt 4.605.905 forintban állapította meg. Megállapítását az alperes elfogadta, míg a felperes a törvényes határidőn belül keresettel fordult a bírósághoz.

A felperes keresetében kérte a vadkár összegének 681.912 forintban történő megállapítását.

Az alperes viszontkeresetében 16.041.409 forint és ennek 2007. március 1. napjától járó késedelmi kamatai megfizetésére kérte kötelezni a felperest.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította és kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperes részére 9.856.616 forintot és kamatait, míg ezt meghaladóan a viszontkeresetet is elutasította.

Az ítélet indokolása szerint az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló szakvélemények Pp. 206. §-ának (1) bekezdése szerinti egybevetése alapján a vadkár mértékét K. K. szakértő és dr. S. F. magánszakértő véleménye alapján határozta meg összesen 12.320.770 forintban.

Az alperes már 2006. decemberében, majd 2007. januárjában és februárjában folyamatosan észlelte a kártételeket, de azt csak egy nappal a felperes vadászatra való jogosultságának megszűnése előtt jelezte a felperesnek. A vadállomány túlszaporodott volt, így indokolt lett volna állományszabályozó vadászat elrendelése, de az alperes - bár ezzel tisztában volt - ezt nem indítványozta. Az alperes tehát bár ezeket meghaladóan eleget tett a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló 1996. évi LV. törvény (Vtv.) 79. §-ának (1) bekezdésében foglaltaknak, közrehatott a kár súlyosbodásában, ezért ennek a következményeit maga köteles viselni.

A felperes azonban egyáltalán nem tett eleget a Vtv. 78. §-ának (1) bekezdésében foglaltaknak, az alperes munkaviszonyának megszűnése után e tekintetben semmi nem történt, holott vadászatra jogosultként elsődlegesen tőle várható el a károk megelőzése. Az elsőfokú bíróság ezért a törvény végrehajtásáról szóló 79/2004. (V.4.) FVM rendelet (rendelet) 82. §-ának (1) bekezdése szerinti 5 %-os mérséklésre tekintettel 80-20 %-os kármegosztást tartott alkalmazhatónak az alperes javára.

A felperes vadászati jogosultságának megszűnte és a szemle időpontja között csak egy hónap telt el, a szakvélemények szerint pedig nem állapítható meg, hogy a vadkárok mekkora része keletkezett ezen időszak alatt, míg az őzek túlnyomórészt télen okoznak ilyen jellegű károkat. Mindezek folytán nem volt figyelembe vehető a felperesnek az a hivatkozása, amely szerint a kár 20 %-ának keletkezése már a kárfelelőssége megszűnte utáni időre tehető. E vonatkozásban egyéb bizonyíték nem állt rendelkezésre és nem nyert bizonyítást az az állítás sem, amely szerint más károkozás is történt a területen.

A Vtv. és a Pp. nem zárja ki annak lehetőségét, hogy az a fél, aki a jogvesztő 30 napos határidőn belül a kár megállapítását nem kéri,

a másik fél által kezdeményezett perben viszontkeresetet terjesszen elő, ezért az elsőfokú bíróság a teljes kár 80 %-ának a megfizetésére kötelezte a felperest.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést. A másodfokú bíróság ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett részét részben megváltoztatta és a felperes által az alperesnek fizetendő kártérítés összegét 1.843.362 forintra és kamataira szállította le. Az alperes viszontkeresetének a 4.605.905 forint marasztalási összeg feletti kárigény tárgyában a pert megszüntette.

A másodfokú bíróság az indokolásban kifejtette, hogy a viszontkereset előterjesztése az alperes számára biztosított ugyan, de anyagi jogi határidő esetén szükséges annak a vizsgálata, hogy az igény érvényesíthető-e a perben és nincs-e helye a kereset idézés kibocsátása nélküli elutasításának, illetve a per részbeni vagy egészben történő megszüntetésének. A viszontkeresetre a kereset szabályai az irányadók, ezért ha az igényérvényesítést külön jogszabály határidőhöz köti, azon túl még akkor sincs mód a viszontkereset joghatályos előterjesztésére, ha viszontkereset előterjesztésére egyébként lenne lehetőség. A Vtv. - az ügy elbírálásakor hatályos - 81. §-ának (5) bekezdése szerint a fél aki a jegyző által kirendelt szakértő kármegállapítását nem fogadja el, a jegyzőkönyv kézhezvételétől számított 30 napon belül kérheti polgári peres úton a kár megállapítását. A határidő elmulasztása jogvesztéssel jár.

A kármegállapítást az alperes elfogadta, viszontkeresetet csak a jogvesztő határidő lejárta után terjesztett elő, ami azt eredményezi, hogy bár az őt megillető kár megtérítése tárgyában előterjeszthet viszontkeresetet, annak összege nem haladhatja meg a jegyzői eljárásban megállapított mértéket. A másodfokú bíróság ennek megfelelően az alperes viszontkeresetének a 4.605.905 forintot meghaladó részében a Pp. 157. §-ának a) pontja alapján, figyelemmel a Pp. 130. §-ának (1) bekezdésének h) pontjára a pert megszüntette.

A perben kirendelt és a felek által felkért szakértők a jegyzői eljárásban megállapítottnál magasabb összegben határozták meg a kár mértékét, ezért nem volt mód és indok alacsonyabb összeg meghatározására.

Az alperes szakmai és helyismerettel rendelkezik, egy a felperessel fennállt megállapodás alapján pedig maga végezte a vadriasztó kerítés karbantartását, üzemeltetését. 2006. decemberétől kezdődően folyamatosan észlelte a kártételeket, de értesítési kötelezettségének nem tett eleget és a túlszaporodás miatt sem kezdeményezett hatósági eljárást, holott maga is szükségesnek

találta a kerítésen belül maradt állatok kihajtását, állománycsökkentő vadászatát. A másodfokú bíróság mindezekre tekintettel megállapította, hogy az alperes nem tett eleget a törvény által közreműködésként megfogalmazott vadkár elhárítási kötelezettségének, így a kármegosztás mértékét a felek között 50 - 50 %-ban határozta meg. Utalt arra is, hogy az alperes és az általa képviselt földtulajdonosi közösség, valamint a felperes között folyamatban volt - másik területet érintő, de egyébként azonos ténybeli és jogi alapon nyugvó - perben ugyanilyen mértékű kármegosztás került megállapításra.

A hivatkozott másik eljárás során feltárt bizonyítékok tükrében, a másodfokú bíróság megállapította azt is, hogy miután a felperes vadgazdálkodási joga 2007. február 28- án megszűnt, a közigazgatási eljárásban megállapított vadkár 20 %-a az ezt követő időszakban keletkezett, így annak vonatkozásában a felperes felelőssége nem állapítható meg. A másodfokú bíróság mindezekre tekintettel, az egyszerűsített vadkár becslési eljárásban tett szakértői javaslatban megállapított kárérték 20 %-ának a levonása után fennmaradt, 3.684.724 forint tényleges kár 50 %-ának és kamatainak a megfizetésére kötelezte a felperest.

A jogerős ítélettel szemben az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben kérte, hogy a Legfelsőbb Bíróság annak hatályon kívül helyezésével az elsőfokú bíróság ítéletét hagyja helyben.

A kérelem indokolásában előadta, hogy a viszontkereset előterjesztésére nem a Vtv.-ben megfogalmazott anyagi jogi, hanem a Pp. szerinti eljárás jogi határidő vonatkozik. Viszontkereset benyújtására csak a kereset vele szemben való közlése után nyílt meg a lehetősége akkor, amikor a Vtv. szerinti jogvesztő határidő már eltelt. A másodfokú bíróság álláspontjának elfogadása esetén az alperes az ilyen jellegű perekben el lenne zárva a viszontkereset előterjesztésének a lehetőségétől.

Tekintettel arra, hogy a felperes a jogvesztő határidőn belül a pert megindította, a bírósági eljárásban a kárösszeg vitathatóvá vált és így lehetőség volt e tekintetben viszontkereset előterjesztésére is. Utalt arra, hogy a közigazgatási eljárás során kirendelt szakértő tévedett a kárösszeg megállapításakor, és hivatkozott a BDT2004. 1022. számú eseti döntésre. A Pp. 130. §-a (1) bekezdésének h) pontja akkor irányadó, ha a felperes elmulasztja a jogszabályban rögzített perindításra nyitva álló határidőt. Ebből az következik, hogy ha a felperes a keresetlevelet időben benyújtja, akkor ezáltal az alperes részére is megnyílik a lehetőség a viszontkereset előterjesztésére.

Az alperes a Vtv. 79. §-ának (1) bekezdésében felsorolt

kötelezettségei közül csak az értesítési kötelezettségét nem teljesítette, ami azonban nem írható a terhére, hiszen 2001. évben történt az erdő telepítése, a felperes jól ismerte a területet és 2006. októberéig a felek folyamatosan és megfelelően együtt is működtek a vadkár megelőzése, elhárítása érdekében. A felperes azonban 2006. októberében a munkaviszonyát megszüntette és ezt követően már semmiben nem tett eleget a Vtv. 78. §-ának (1) bekezdésében rögzített kötelezettségeinek, így az alperes sem tudott vele együttműködni. Az alperes mindvégig - 2006. őszét követően is - a rendes gazdálkodás körét meghaladó mértékben vett részt a vadkár elhárításában, ezért indokolatlan volt az 50 - 50 %-os kármegosztás.

Az eljárás során meghallgatott szakértők egybehangzó nyilatkozata szerint nem lehet megállapítani azt, hogy egy hónap alatt a kár hány %-a keletkezett. A másodfokú bíróság a 20 %-ot egy másik per adataira hivatkozással hárította az alperesre anélkül, hogy annak a pernek az anyagát ezen per anyagává tette volna. Figyelmen kívül hagyta azt is, hogy a szemle a felperes időhúzása miatt szenvedett késedelmet, míg a kárt a felperes által kilőni elmulasztott vadak okozták.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására és az alperes perköltségekben történő marasztalására irányult.

A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.

A jogerős ítélet az ügy elbírálásához szükséges mértékben feltárt és helyesen megállapított tényállás alapján, jogszabálysértés nélkül hozott érdemi döntést a felperes keresete és az alperes viszontkeresete tárgyában.

A Vtv. 81. §-a a vadkár megállapítása tekintetében speciális szabályokat határoz meg. A Vtv. 81. §-ának (5) bekezdése - a káresemény bekövetkeztekor hatályban volt rendelkezésnek megfelelően - 30 napos, jogvesztő határidőt biztosít a polgári per megindítására azon fél részére, aki a jegyző által kirendelt szakértő kármegállapítását nem fogadja el. A felmerült kár mértéke tehát csak a jogszabályban erre megállapított jogvesztő határidőn belül vitatható, ezt követően ugyanis a valós kár már aligha lenne felmérhető. A károsult a jogvesztő határidő lejártá után csak a már megállapított összegű kár megfizetését követelheti.

Az alperesnek a Pp. 147. §-ának (1) bekezdése szerint lehetősége volt az ügyben viszontkereset előterjesztésére, az azonban - a jogerős ítélet által helyesen rögzítetteknek megfelelően - már csak a megállapított kár megfizetésére irányulhatott, annál magasabb összeget nem követelhetett. A viszontkeresetre a Pp. 147. §-ában

foglaltakon felül a kereset szabályai is irányadóak, így az arra vonatkozó rendelkezések sem adhatnak módot a jogvesztő keresetindítási határidőt elmulasztó fél részére a határidő lejárt utáni kereset előterjesztésére. Az alperes egybe kívánta mosni a perindításra nyitva álló jogvesztő határidőt és a viszontkereset előterjesztésének eljárásjogi határidejét. Olyan keresetet azonban viszontkeresetként sem lehet előterjeszteni, amelynek a benyújtására a jogvesztő határidő elmulasztása miatt már nincs lehetőség. Figyelemmel kell lenni arra is, hogy mi képezhetné egy ilyen viszontkereset alapját akkor, ha a felperes eláll a keresetétől. Ez a viszontkereset vonatkozásában a per megszüntetését nem eredményezhetné, tehát az eljárást egy a jogvesztő határidő letelte után előterjesztett kereset alapján kellene lefolytatni.

A másodfokú bíróság helyesen foglalt állást tehát abban a kérdésben, hogy az a fél, amelyik a jogvesztő határidőt elmulasztotta, a kár összegét a továbbiakban nem vitathatja. Az alperes így legfeljebb a közigazgatási eljárásban kirendelt szakértő által megállapított kár megtérítésére tarthat igényt és ennek a megfizetése iránt terjeszthet elő viszontkeresetet.

Az alperes felülvizsgálati kérelme egyebekben a másodfokú bíróság által a kár összege és a felek közrehatásának aránya tekintetében – a rendelkezésre álló bizonyítékok mérlegelésével – megállapítottakat vitatta. A felülvizsgálati eljárás során azonban általában nincs helye felülmérlegelésnek, a bizonyítékok ismételt egybevetésének és értékelésének. Erre csak a tényállás feltáratlan volta, vagy a mérlegelés körébe vont bizonyítékok nyilvánvalóan okszerűtlen, iratellenes, vagy logikai ellentmondásokat tartalmazó értékelése adhat alapot.

A másodfokú bíróság az 50 - 50 %-os kármegosztás alkalmazásakor kiemelten vette figyelembe azt, hogy az alperes nem tájékoztatta a felperest a vadkár veszélyéről. Értékelte azonban azt is, hogy az alperes egyebekben sem tett eleget a Vtv. 79. §-ának (1) bekezdésében foglaltaknak, nem kért és nem kezdeményezett hatósági eljárást, holott maga is szükségesnek tartotta a kerítésen belül maradt vadak kihajtását és az állományt szabályozó vadászatot. Az alperes olyan közreműködésre volt köteles, amely a vadászatra jogosult vadkár elhárítási tevékenységének a sikeréhez szükséges és amely az adott helyzetben tőle általában elvárható. E tekintetben azonban értékelni kellett azt is, hogy az alperes 2006. októberéig a felperes alkalmazásában állt és feladatát képezte a villanypásztoros kerítés karbantartása, üzemeltetése, illetve az adott területen az állatok kilövése is. Az alperes tehát a körülmények és a hely pontos ismeretének birtokában sem értesítette a felperest a vadkarról, illetve annak a veszélyéről, a károsodást pedig csak a felperes vadászati jogosultsága lejártát megelőző

napon jelentette be. Mindezekre figyelemmel a károsodás bekövetkeztében megállapítható volt az alperes jelentős közrehatása.

A másodfokú bíróság az Agárgazdasági Igazságügyi Szakértői Testület által készített szakvéleményre tekintettel jutott arra a megállapításra, hogy a vadkár 20 %-a a felperes vadászati jogosultságának a megszűnésétől a szemléig terjedő időszakban keletkezett. Ez a szakértői vélemény 5.P.20.016/2010/13. szám alatt csatolásra került az ügy irataihoz és azt az eljáró bíró a per anyagává tette amiről tájékoztatást nyújtott a feleknek is. (14. sorszám alatti jegyzőkönyv, 2. oldal, negyedik bekezdés.) Az ügyben kirendelt szakértők ennek megfelelően meghallgatásuk során erre a szakvéleményre is nyilatkoztak. Téves tehát az alperesnek az a hivatkozása, amely szerint ez a szakvélemény nem képezte ennek az eljárásnak az anyagát.

Az a körülmény, hogy több szakértő véleménye szerint ez a %-os arány nem határozható meg ilyen módon, nem jelentheti azt, hogy a felperes köteles lenne olyan károk megfizetésére is, amelyekért a felelőssége nem állapítható meg. A közigazgatási eljárásban kirendelt szakértő által megállapított kárnak volt olyan része, amely a 2007. február 28-a utáni időszakban keletkezett, nem jogellenes ezért az, hogy a másodfokú bíróság a beszerzett igazságügyi szakértői véleményen alapulóan mérlegeléssel határozta meg ennek mértékét.

A kifejtettekre tekintettel nem volt megállapítható, hogy a másodfokú bíróság által alkalmazott mérlegelés iratellenes, okszerűtlen, vagy logikátlan lenne. A mérlegelés nem állt ellentétben a Pp. 206. §-ának (1) bekezdésében foglaltakkal és jogszabálysértést sem valósított meg, ezért nem volt alap arra, hogy a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletben foglaltakat felülmérlegelje.

A Legfelsőbb Bíróság mindezek alapján a - Pp. 274. §-ának (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül meghozott határozatával - a jogszabályoknak megfelelő jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezését a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A Pp. 270. §-ának (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárásban is alkalmazott Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte az eredménytelen felülvizsgálati kérelmet előterjesztő alperest a felperes javára a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. §-ának (2) (5) és (6) bekezdése alapján a ténylegesen végzett ügyvédi tevékenységgel arányosan megállapított - és a 4/A. § (1) bekezdése szerint ÁFÁ-val növelt összegű - ügyvédi munkadíjból álló felülvizsgálati eljárási költség megfizetésére.

Budapest, 2011. december 6.

Dr. Kollár Márta s.k. a tanács elnöke, Dr. Puskás Péter s.k. előadó
bíró, Tamáné dr. Nagy Erzsébet s.k. bíró

A kiadmány hitelül:
tisztviselő